

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ong Mga Hebreo

Indi gata-wanan ta mga sinopay nagsolat ta narin. Piro gata-wanan ta nga ang mga sinolatan ay ang domang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Judio, ang namagto ong ni Jesus asing tokaw. Ang mga Judio aggoyan ka tanirang mga Hebreo, tenged Hebreo tang bitala nira. Aggogoy ka ong nira mga Israelita tenged ang banoa nira Israel.

Mandian, asing oras ang asi, aglobayan da tang pagto tang mga Hebreo ong ni Jesus tenged ag-paliwagan tanira tang mga kasimanoa nirang indi pamagto, asta agregesen tanira ang bo-wanan din nira tang pagto nira ong ni Jesus ig magbalik ong dating toromanen nira (3:12-14; 6:4-6). Animan ang solat ang na sinolat agod papoirsaen tang mga nem nira ig agod ipademdem ong nira tang kamatodan ang agpareten nira natetenged ong ni Jesus, pario ta narin:

Primiro, si Jesus mas alawig kaysa ong ni Moises ig ong mga propita asta ong mga anghil (3:3; 1:4). Yadoa, tanandia alawig ka ong mga padi tang mga Hebreo (8:6). Asing tokaw ang mga Hebreo pamagosoy ong Katobolan ni Moises, sigon ong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong nira. Sigon ong Katobolan, ang mga padi nira pamag-patorok ta dogo ta mga ayep ong altar agod mag-awad tang mga taw ong mga kasalanan nira. Piro ong matod, ang pagsagda nirang asi indi enged

mapagkomit tang mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato lamang tang boaten ni Jesus (9:9; 23-25). Ig mandian si Jesus kiminabot da ig binolontad na tang sadili na bilang sagda agod magawad ita nandia ong mga kasalanan ta. Animan poidi ita rang lemenget ong Dios komo nakomit da tang mga talak ta. Ya-lo, si Jesus nagimong kalawigan ang padi ta agod tomalonga ong Dios para ong yaten (2:17). Bilang kalawigan ang padi ta, tanandia tang nagpakabot tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten agod marisibi ta tang kaloy ig kao-yan ang pinangako na ong tanan ang pamagto ong Ana na.

Ong kapitolo 11, basaen ta tang natetenged ong mga taw asing tokaw ang namagto pa ka engaged ong Dios maski pinaliwagan tanira ta mo-ya. Ig balampa maning ka don tang pagto ta.

Ang Ana tang Dios mas makagagaem ong mga propita

¹ Asing tokaw pa kanay, pira-pirapang bisis ang Dios minitala ong mga kamepet-mepetan ta ong sari-saring midios, ong pagpabitata na ong mga propita na. ² Piro mandian ang mga kaldaw ang narin, minitala tang Dios ong yaten ong nandi-ang Ana mismo. Ang bilog ang kalibotan naboat tenged ong Ana nang narin, ig ang Ana na ya kay ang pinilik na ang manobli tang tanan ang mga bagay. ³ Ong nandia mismo gitaen tang makabebereng ang gaem ig kayagan tang Dios, tenged mga onopa tang Dios ang Tatay ya ka engaged tang Ana na. Tanandia tang pagbiot tang tanan ang bagay ong bilog ang kalibotan ong makagagaem

ang bitala na. Pagatapos ang limpion na tang mga kasalanan ta, kiminarong tanandia gampir ong to* tang Dios ang Makagagaem don ong langit.

Ang Ana tang Dios mas alawig pa ong mga anghil

⁴Ong maning don, ang Ana tang Dios nagimong mas alawig pa ong mga anghil, ig ang sindol nang aran mas alawig ka ong mga aran nira. ⁵Tenged maski ong ninopang anghilay indi minaning tang Dios ang,

“Yawa tang Anao, ig mandian

agpaitao ang yo tang Tatay mo!”†

Ig ang Dios indi ka minaning maski natetetenged ong ninopang anghilay ang,

“Yo magimong Tatay na

ig tanandia magimong Anao.”‡

⁶Kondi asing tobolon da tang Dios tang kakan ang Ana na tarin ong kalibotan, ganing tanandia,

“Ang tanan ang mga anghilo kaministiran towan nira tang Anao.”

⁷Ig ganing pa tang Dios natetetenged ong mga anghil,

“Ang mga anghil torobolono lamang.

Poiding tobolono tanirang pario tang mageyep

obin pario tang apoy, mga galiago.”§

⁸Piro natetetenged ong Ana na ganing tang Dios,

* **1:3** 1:3 Para ong mga Hebreo asta ang domang mga taw, agpa-betang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. Animan ang mga taw ang importanti yay ang pakarongon gampir ong to tang pangolokolo. † **1:5** 1:5 Salmo 2:7; Bindoatan 13:33

‡ **1:5** 1:5 2 Samuel 7:14 § **1:7** 1:7 Salmo 104:4

“O Dios, yawa tang maggaem ang anday kataposan!

Mato-lid tang paggaem mo ong niong inadian.

⁹ Galipaya ong mga boat ang mato-lid,

piro gasilaga ong mga boat ang malain.

Animan yo, ang Dios mo, yawa tang piniliko.

Bogos ang sindolana yen ta kadengegan ig kalipayan sobra pa ong mga aroman mo.”*

¹⁰ Ig ganing pa tang Dios ong Ana na,

“Yawa, Gino, yawa tang nagboat tang tanek asing primiro pa,

ig ang kalima mo tang nagboat tang tanan ang bagay ong langit.

¹¹ Ang tanan ang narin mangalipat lamang ang tanan,

piro yawa atana pa ka enged asta ong tanopa.

Ang langit may ang tanek mangalagi ang midio lambong.

¹² Ig pario ka ong lambong, imesen mo ig pa-letan ta ba-lo.

Piro yawa, india enged magoman,

india enged magmepet obin mapatay maski ong tanopa.”†

¹³ Ig maski tanopa indi enged minaning tang Dios maski ong ninopang anghilay pario tang inaning na ong Ana na ang ganing,

“Komaronga ong yen ang to,

asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.”‡

* **1:9** 1:8-9 Salmo 45:6-7 † **1:12** 1:10-12 Salmo 102:25-27

‡ **1:13** 1:13 Salmo 110:1; Bindoatan 2:34

¹⁴ Mandian, onopa enged tang mga anghil? Tanira mga ispirito ang pamagsirbi ong Dios ig agtobolon na ang tomabang ong mga taw ang malibri.

2

Ang makabebereng ang kalibrian ta

¹ Animan tenged si Jesus kalawigan ong tanan, kaministiran paretan ta enged tang naba-yan ta agod indi ita ma-ngi ong kamatodan. ² Isipen mi narin: Ang Katobolan tang Dios ang ingkelan tang mga anghil asing tokaw may gaem na ang matod, ig ang tanan ang namangontra obin indi namagtoman tang Katobolan, sinilotan sigon ong bindoat nirang kasalanan. ³ Mandian, mga ang namagpabaya-baya ong Katobolan sinilotan, sigoradong mas silotan ita mga ang kalibrian ta ang anda enged ay kapario na yay ang pabayan ta. Tenged ang Gino mismo tang primirong nagpatako natetenged ong kalibrian ang na, ig ang mga taw ang nangabasi ong nandia nagpamatod ong yaten ang narin matod kaman. ⁴ Pinamatodan pa tang Dios ong mga pasinial, ig ong mga milagro ig makabebereng ang mga bagay, ig ong sari-saring mga abilidad ang sindol tang Ispirito Santo ong mga pamagto, sigon ong kaliagan tang Dios.

Ang yaten ang Maniglibri

⁵ Mandian, mga natetenged ong ba-long kalibrotan ang parakaboton, ang yay ang agganingeno tarin, belag tang mga anghil tang bindoat tang

Dios ang mangolokolo, ⁶ kondi ang taw. Tenged maning ta na tang na-tang ong Kasolatan:

“O Dios, onopa enged tang taw, ang indi galipatan mo?

Onopa enged tanandia, ang agdemdemen mo pa?

⁷ Ong dipot ang timpo, bindoat mo tanandiang dibabak ong mga anghil,

piro pinalawig mo tanandia ig sindolan ta dengeg ang midio adi tanandia.

⁸ Sindolan mo pa tanandia ta podir ang maggaem ong tanan ang bagay!”*

Ang inaning tarin nga ang taw bindoat tang Dios ang maggaem ong tanan ang bagay, maliag yaning anday bagay ang indi mapasakep ong taw.†

Piro mandian indi pa gitaen ta ang gagaeman da tang taw tang tanan ang bagay. ⁹ Piro ang gitaen ta mandian si Jesus. Tanandia bindoat ka tang Dios ang dibabak ong mga anghil maski ong dipot lamang ang timpo, agod ong kaloy tang Dios mapatay tanandia para ong tanan ang taw.

Piro pinalawig da tanandia ig pinadengegan bilang adi, tenged ong inagoanta nang kamatayen.

¹⁰ Ang Dios tang nagboat tang tanan ang bagay, ig ang tanan ang mga bagay bindoat para ong nandia.‡ Ig tama lamang tang plano na ang si Jesus magpinitinsia agod anda ray kakorangan

* **2:8** 2:6-8 Salmo 8:4-6 † **2:8** 2:6-8 Ang agganingen ang “taw” tarin, doroa tang maliag nang yaning. Ang primirong maliag yaning ay itang tanan ang mga taw ang bindoat tang Dios. Ang yadoang maliag yaning, si Jesus mismo, ang nagimong taw asing tarin tanandia ong kalibotan. ‡ **2:10** 2:10 Poidi kang maliag yaning: Ang Dios tang nagboat ig pagawid tang tanan ang bagay.

ong nandia bilang Maniglibri ta, tenged si Jesus mismo tang pinagalinan tang kalibrian ta. Bindoat narin tang Dios agod yading magimong ana na ig maekelan na tanira ong inadian na.

¹¹ Si Jesus tang naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta, § ig tanandia asta itang mga linimpio na, tata lamang tang Tatay ta. Animan indi ita agkakaeyak nang goyan ita nandiang mga logod na. ¹² Tenged maning ta na tang inaning na ong Dios,

“Ipatakō tang kao-yan mo ong mga logodo ong pagsirimeten amen.

Ma-peno ong nira ong pagkanta ta mga pagdayaw ong nio.”*

¹³ Ganing pa tanandia,
“Yo, magtaligo ong Dios.”

Ig ganing pa enged,

“Nanio, aromano tang mga ana tang Dios ang sinalig na ong yen.”†

¹⁴ Mandian, ang agsambiten tarin ang mga ana tang Dios ay itang mga taw. Animan si Jesus nagimong taw ka ang pario ta ang may dogo na ig sinangoni, agod ong kamatayen na, bogos ang mapirdi na si Satanas ang yay ang agpagalanan tang kamatayen ta taw ig ya kay ang pagpabelag ong nira ong Dios asta ong tanopa. ¹⁵ Ong maning don, kinomit ni Jesus tang eled ta ong kamatayen, tenged mimpisang pagataw ta, gagaeman ita tang eled tang asi. ¹⁶ Gata-wanan ta ang belag tang mga

§ **2:11** 2:11 “naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta.” Poidi kang maliag yaning: nagboat ong yaten ang nagimong sagradong mga sinakepan na * **2:12** 2:12 Salmo 22:22 † **2:13** 2:13 Isaias 8:17-18

anghil tang agtabangan ni Jesus kondi itang mga taw ang agbibilang ang mga inampo ni Abraham. ¹⁷ Animan para mapagtabang ong yaten, kamin-istiran ka kaman ang si Jesus magimong pario engaged ong yaten ang mga logod na ong tanan ang napasaran na. Ong maning don, tanandia nagimong kalawigan ang padi ta, ang masine-bekenen ig mataligan ang tomalonga ong Dios para ong yaten. Ig bilang kalawigan ang padi ta, nagbolontad tang sadili na bilang sagda, agod tanandia tang mapasar tang silot ang para ong yaten ang mga kasalanan. ¹⁸ Ig tenged tanandia mismo napasara ta kaliwagan ong pagtokso, animan mandian mangatabangan na tang mga agtokson.

3

Si Jesus mas alawig ong ni Moises

¹ Animan mga logodo, yamong mga pinilik tang Dios bilang mga ana na ig aromano ang ginoyan na agod ma-pen ong nandia, isipen mi mga sinopa engaged si Jesus: Sigon ong agpareten ta ig ag-ganing ta ang matod, tanandia tang sinobol tang Dios ong aran na ig tanandia tang kalawigan ang padi ta ang tatalonga ong Dios para ong yaten. ² Masinomanen ang engaged tanandia ong Dios ang yay ang namilik ong nandia, pario ni Moises masinomanen ka ong pagsirbi na ong pamalay-balay tang Dios* asing tokaw. ³ Piro si Jesus

* **3:2** 3:2 Ang maliag yaning tang “pamalay-balay tang Dios” tarin ay ang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Israelita, ang agpangoloan ni Moises asing tokaw.

agbibilang tang Dios ang mas alawig ong ni Moises, pario ong tatang taw ang nagboat ta balay, mas may dengeg na kaysa ong balay mismong bindoat na. ⁴ Gata-wanan ta, mga may balay, may nagboat. Piro ang Dios yay ang manigboat tang tanan ang bagay. ⁵ Mandian, si Moises mataligan kaman ong pagsirbi na ong mga karomanan na ong pamalay-balay tang Dios asing tokaw. Piro tanandia torobolon lamang tang Dios ig ang mga boat na nagsirbing alimbawa tang mga bagay ang ipatako tang Dios ong parakaboton. ⁶ Piro si Cristo mismong Ana tang Dios ig mataligan ong pagpangolokolo na ong pamalay-balay tang Tatay na. Ig ita, agbibilang ita ka ong pamalay-balay tang Dios, basta indi palobayen ta tang nem ta, ig indi ikaeyak ta tang kasigoroan ta ang masinlo tang parakaboton ta.

Ang penay ang tinagana tang Dios para ong yaten

⁷ Animan pareten ta ta mo-ya tang inaning tang Ispirito Santo ang ganing,

“Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.

⁸ Indi amo magpategat tang mga kolo mi, pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.

Tenged asing don tanirang pamaglibot-libot ong logar ang anday gistar ang taw,†

† **3:8** 3:8 Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Anday yading papa ta ayo don, ig maliwag ta wi.

namangontra tanira ig sinobokan nira tang Dios.

⁹ Pario tang inaning na, ‘Maski inita ra nira tang mga makabebereng ang bindoato ong teled ta epat ang polok ang takon, sinobokano pa ka enged nira.†

¹⁰ Animan nasilago ong nira ig ganingo, Ang mga taw ang na pirming alawid tang mga nem nira ong yen.

Indi enged tanira maliag ang magtoman ong mga tobolo.

¹¹ Animan ong kasisilageno, nanompao ang maski ong tanopa, indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.’”§

¹² Animan mga logodo, magandam amo ang indi magboling tang popotokon mi, itaben indi amo ra ka magparet asta taliotan mi ra tang Dios ang boi.* ¹³ Ang boaten mi, kaldaw-kaldaw pabakeden mi tang pagto tang kada tata may tata, mintras may timpo pa, agod indi amo maloko tang kasalanan† ang yay ang magpategat tang kolo mi.

† **3:9** 3:9 Ang mga istoriang natetenged ong pagsobok tang mga Israelita ong Dios mabasa ta ong Exodo 17:1-7 ig ong Bilang 14:1-13.

§ **3:11** 3:7-11 Bilang 14:20-23; Salmo 95:7-11. Ang logar ang pinangako tang Dios ong mga Israelita asing tokaw yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta narin ong Exodo 6:2-8. * **3:12** 3:12 “Dios ang boi” tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan

tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † **3:13** 3:13 Ang “maloko ang kasalanan” ang agganingen tarin ay ang maling toldok ang ganing maski indi ra magparet ang si Jesus tang Cristo, kondi mo-ya pa magbalik ong dating toromanen ig sadiling kaliagan nira.

14 Tenged itang tanan aroman ita ni Cristo, basta indi palpatan ta tang pagto ang narisibi ta asing tokaw, kondi ipadayon ta tang maelet ang pagto ta ong nandia mintras gaboi ita pa.

15 Demdemen ta si tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,

“Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.

Indi amo magpategat tang mga kolo mi pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.

Namangontra tanira ong Dios.”[‡]

16 Sinopa tang namangontrang narin maski nabayan nira tang bosis tang Dios? Belag bato tang tanan ang ingkelan ni Moises asing pagalin nira ong banoang Ehipto? 17 Ig ong teled ta epat ang polok ang takon, sinopay nasilangan tang Dios?

Belag bato tang mga taw kang asing namagkatalak oman nangapatay don ong logar ang anday gistar ang taw? 18 Ig asing pagpanompa tang Dios ang indi enged tanira ma-led don ong logar ang perenayan, sinopa enged tang agganingen na? Belag bato tang mga taw kang asing mga sotil?

19 Animan tarin nata-wanan tang indi tanira na-led don ong logar ang pinangako tang Dios tenged indi tanira namagparet ong nandia.

4

1 Piro pagpadayon pa ka enged tang pangako tang Dios ang ita, ma-led ita ig maenayan ang aroman na. Animan magandam amo, itaben may

[‡] 3:15 3:15 Salmo 95:7-8

atan da ong nindio ang indi marisibi tang pangakong asi ig indi ma-led don. ² Tened pario ita ra ka tang mga kamepet-mepetan ta ang nabasi ita ra tang masinlong balitang natetenged ong penay ang asi. Piro tanira indi napakinabangan nira tang balitang asi tened maski naba-yan da nira, indi tanira namagparet. ³ Itang pamagtalig ig pamagparet ong Dios, ita tang ma-led ig maenayan ang aroman na, belag ta tanira. Pario tang inaning tang Dios,

“Ong kasisilageno nanompao ang maski ong tanopa indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.”*

Piro ong matod, ang penay ang agganingen tarin simpan dang lagi asing pagatapos tang pagboat tang Dios tang kalibotan. ⁴ Tened may nasambit ong domang parti tang Kasolatan natetenged ong yapitong kaldaw ang ganing, “Asing yapito rang kaldaw, ang Dios napenay da ong pagboat na.”†

⁵ Mandian, ang penay ang na ya kay ang agganingen don ong sinolat ang ganing, “Asta tanopa indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.” ⁶ Animan ang mga nanga-kaw ang nangabasi tang masinlong balitang natetenged ong pinangako tang Dios, indi ka kaman nanga-led don ig nangapenay ang aroman na tened ong pagpasotil nira. Piro maski maning pa don, may ma-led pa ka enged ig maenayan ang aroman tang Dios. ⁷ Tened pagata-lib tang doro rag kaboay ang timpo, nagtirmino sing oman tang Dios ta tatang kaldaw ang ya ray mandian

* **4:3** 4:3 Salmo 95:11 † **4:4** 4:4 Genesis 2:2

agod may logar ta pa ang ma-led. Gata-wanan ta narin tenged yay ang maliag yaning tang bitalang “mandian” asing pinabitala tang Dios ong ni David, pario tang inaningo ra ang ganing,

“Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.

Indi amo magpategat tang kolo mi.”[‡]

⁸ Gata-wanan ta ka, asing pagekel ni Josue tang mga taw don ong logar ang perenayan,[§] belag ta sia tang matod ang penay ang aggelaten ta. Tenged mga sa-sad lamang don, indi ra rin minitala tang Dios natetenged ong tata pang kaldaw ang tinagana na agod mapenay ita. ⁹ Animan gasigoro ita ra ang may penay pang natagana ong mga pamagtalig ong Dios, pario ong pagperenayen tang Dios ong yapitong kaldaw. ¹⁰ Tenged ang sinopay na-pen ong pagperenayen ang asi, penay da ka ong mga sadiling boat na, pario ka tang Dios napenay ka asing pagatapos tang pagboat na tang tanan ang bagay. ¹¹ Animan, magprosigir ita ang ma-pen ong penay ang asi. Indi ita magpatolad ong mga taw asing tokaw ang indi namagtoman ong Dios, itaben indi ita ka papenen.

¹² Tenged ang bitala tang Dios boi ig may gaem na. Mas matarem pa ong maski onopang ispaday ang magdobali tang erep na ang poiding mered sa-sad ong mga tornilio ig ong bindogoy ong doli.

[‡] **4:7** 4:7 Salmo 95:7-8 **§ 4:8** 4:8 Ang “logar ang perenayan” ang agganingen tarin, yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta tang istoriang na ong Lomang Inigoan, ong Josue 1:1-4-24.

Tenged ang bitala tang Dios, panage-tep ong popotokon ta, don ong nem may ong kinaisipan ta. Ong maning don, osgaran tang tanan ang ga-tang ong popotokon ta. ¹³ Tenged anda enged ay matalok maski onopa ong pama-dek tang Dios. Gitaen na tang tanan ig gailala ita nandia ta mo-ya, ig ong nandia ita manabat.

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi

¹⁴ Animan biotan ta ta maelet tang yaten ang pagto ang yay ang agganing ta ang matod. Tenged may kalawigan ang padi ta ang makagagaem ong tanan ig tanandia siminled ong langit, don mismo ong talongan tang Dios, para tomabang ong yaten. Narin anday doma kondi si Jesus, ang Ana tang Dios. ¹⁵ Ang kalawigan ang padi tang narin gaintindi tang yaten ang kalobayan. Tenged maski onopang toksoay tang kakabot ong yaten, napasaran na ka, piro tanandia indi enged nagkatalak. ¹⁶ Animan indi ita enged magdoadoa ang lemenget ong prisinsia tang Dios ang masinebekenan. Tenged sigorado ate-bekan ig tabangan ita nandia ong oras ang kaministiran ta.

5

¹ Mandian, mga natetenged ong pagpiriliken ong kalawigan ang padi tang mga Hebreo,* tanandia agpiliken ong mga kapario nang taw, ig agtaligan ang tomalonga ong Dios para ong nira.

* **5:1** 5:1 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio.

Bilang kalawigan ang padi, tanandia tang pagtorol ong Dios ta mga bolontad ig pagsagda[†] ta mga ayep ong altar agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. ² Ang kalawigan ang padi taw ka lamang ang malobay pario ka ong yaten. Animan gatakong magpasonaid ong mga taw ang ga-ngi ta dalan ig indi gatakong mali tang agboaten nira. ³ Ig tenged ong kalobayan na, kaministiran ang magsagda belag lamang ta para ong mga kasalanan tang mga taw, kondi para ka ong mga kasalanan na.

⁴ Maski sinopa, anday poiding mamilik ong sadili na para magimong kalawigan ang padi. Ang Dios tang mamilik ong nandia para ong katengdanan ang asi, pario tang pagpamilik na ong ni Aaron asing tokaw. ⁵ Maning ka don si Cristo. Belag ta tanandia tang nagpalawig ong sadili na para magimong kalawigan ang padi ta, kondi ang Dios tang namilik ong nandia. Tenged minitala tang Dios ong nandia ang ganing,
 “Yawa tang Anao, ig mandian
 agpaitao ang yo tang Tatay mo.”[‡]

⁶ Ig na-tang ka ong domang parti tang Kasolatan,
 “Yawa, padia ang pario ni Melquisedec,[§] asta ong

[†] **5:1** 5:1 Ang “pagsagda” yay ang pagpatay ig pagpatorok ta dogo ta ayep. Ang dogo ta mga ayep ang sinagda, midio gawad ong mga kasalanan tang mga taw. Mabasa ta tang natetenged ong pagsaragdaen tang mga padi asing tokaw ong Levitico 9:1-24. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magsagda.” [‡] **5:5** 5:5 Salmo 2:7 **§** **5:6** 5:6 Salmo 110:4. Si Melquisedec ang na, tatang adi ig padi asing tokaw pa ong timpo ni Abraham. Pario na ka, si Jesus nagimong adi ig kalawigan ang padi ta ang anday kataposan, tenged boi tanandia asta ong tanopa.

tanopa.”

⁷ Asing si Jesus tarin pa ong tanek, nangadi tanandia ig nagini-yak ta mapoirsa ang pagpak-ilooy ong Dios ang ya lamay mapaglibri ong nandia ong kamatayen. Ig tenged si Jesus nagpalepe ig nagimong masinomanen, pinama-yan tang Dios tang mga pangadi na. ⁸ Piro maski Ana tanandia mismo tang Dios, nata-wanan na tang matod ang maliag yaning tang pagtoman tenged ong mga kaliwagan ang napasaran na. ⁹ Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na,* nagimo tanandiang Maniglibri tang tanan ang pamagtoman ong nandia, agod asta ong tanopa libri ra tanira ong silot ang para ong mga kasalanan nira. ¹⁰ Ig tanandia kaman tang bindoat tang Dios ang kalawigan ang padi, pario tang pagkapadi ni Melquisedec.

Pandam natetenged ong pagtaliiod ong ni Jesus

¹¹ Yadi pa rin tang masayodo ong nindio natetenged ong mga bagay ang na, piro mabedlay ang ipaintindio ong nindio tenged indi agpa-tekan mi tang totoldoko. ¹² Dapat din manigtoldok amo ra tenged naboay amo rang pamagto ong Gino. Piro asta mandian kaministiran amo pang toldokan tang primirong mga aradalan ang nagalin ong Dios. Ang dapat din ong nindio ang mga matetegat dang pamangan, piro asta mandian gatas pa enged tang kaministiran mi. ¹³ Ang kalimbawan mi mga mamola pang

* **5:9** 5:9 “Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na.” Poidi kang maliag yaning: Ig tenged bogos ang sinoman ni Jesus tang Dios

gege-ley! Tened ang taw ang gaboi ong gatas lamang, pario ka ong molang ge-ley, ang anda pay kalibotan na natetenged ong mo-ya ig malain. ¹⁴ Piro ang gapamangan da tang mga matetegat ang pamangan, yay ang gaintindi tang mga adadalem ang mga toldok, tened sanay da ong mo-yang pagirisipen ig gatako ra tang onopay malain obin mo-ya.

6

¹ Animan, indi ra adalan ta pa tang primirong mga nādalan ta natetenged ong ni Cristo, kondi magpadayon ita ra ang magadal tang mga adadalem ang mga toldok, agod magimong mas mandalem pa tang yaten ang pagto. Indi ra balikbalikan ta tang primirong sinoldok ong yaten pario ong mga toldok ang natetenged ong pagto-gat ig pagbo-wan tang mga boat ang anday kointa na agod magto ita lamang ong Dios; ² ang mga toldok natetenged ong mga pagboniag, ig ang mga toldok natetenged ong pagbondo tang kalima ong kolo;* asta ang toldok natetenged ong pagaboing moman tang mga patay ig ang pagosgar tang Dios ong kada taw ang onopay magimong balet nang

* **6:2** 6:2 Asing timpong asi, ang mga pangolokolo ong pamagto, pamagbondo tang kalima nira ong tatang taw mintras pamangadi tanira para ong taw ang asi. Agboaten nira na, alimbawa, mga may agtoldan ta alawig ang katengdanan para magsirbi ong mga taw (Bindoatan 6:6), obin mga may agpepekel nira para magpanaw ig magtoldok tang Mo-yang Balita ong domang mga logar (Bindoatan 13:3). Agboaten ka na ong oras tang pagtorol tang Ispirito Santo (Bindoatan 8:17-18), obin mga may taw ang pagmasit (Bindoatan 28:8; Marcos 16:18; Santiago 5:14).

anday kataposan. ³ Animan, ang boaten ta mga pagnan tang Dios, magpadayon itang magadal tang mas adalem ang mga toldok.

⁴ Tenged monopa pa maekelan ang magtogat ig mapabalik sing oman ong Dios tang mga taw ang namansitaliod da? Indi enged poidi! Tenged dati nayagan da tang kinaisipan nira ig narisibi nira tang kaloy ang agto-dol tang Dios, asta nabilang da ka ong mga nangarisibi tang Ispirito Santo.

⁵ Napasaran ka nira tang kao-yan tang bitala tang Dios ig naba-yagan nira tang gaem tang Dios ang bogos ang ipaita na ong timpong parakaboton.

⁶ Mandian, mga taliotan pa nira matapos ang mapasaran nira tang tanan ang narin, indi ra poiding magtogat ig magbalik sing oman ong Dios, tenged midio aglalansang si nirang oman ong kros tang Ana tang Dios ig agpaeyaken ong talongan tang tanan ang mga taw.

⁷ Itang mga taw, ang kalimbawan ta pario ong tanek ang agkomaen. Ang tanek ang pagosto ong koran, mga dorong pa-bat ang mapakinabangan tang manigkoma, ang tanek ang asi bindisionan tang Dios. ⁸ Piro mga ang pamansitolpot don poros kalarang ig mga ibabawen lamang, ang tanek ang asi anda ray kointa na. Narin sompaen tang Dios ig ong ori sirokon lamang.

⁹ Piro agmalenong mga logod, maski maning ta na tang agganingo, gasigorō ang yamo mas mo-ya tang mabetangan mi, sigon ong kalibrian ang narisibi mi. ¹⁰ Ang Dios mato-lid. Indi mai-mong lipatan na tang mga boat ming mo-ya ig ang paggegma ang pinaita mi ong nandia ig asta mandian agpaita mi pa ong pagtabang mi ong

mga aroman ming sinakepan tang Dios. ¹¹ Ang galiliagano rin, kada tata ong nindio prosigiran ming ipadayon tang pagto mi mintras gaboi amo pa, agod sigoradong marisibi mi tang kao-yan ang aggelaten mi. ¹² Animan indi amo magpabaya-baya, kondi patoladan mi tang mga taw ang pam-agtalig ong Dios ig pamagelat ong mo-yang nem, ig ong maning don gangarisibi tang mga pinangako na.

Mataligan ang matod tang pangako tang Dios

¹³ Isipen ta si Abraham: Asing nangako tang Dios ong ni Abraham asing tokaw, nanompa pa tanandia ong sadiling aran na, tenged anday mas alawig ong nandia. ¹⁴ Maning ta na tang pangako tang Dios ong ni Abraham: “Aloyana yen ig payadieno tang mga inampo mo.”† ¹⁵ Mandian, si Abraham bogos ong nem nang nagelat tang pinangako tang Dios, ig ong ori narisibi na kaman.‡ ¹⁶ Ang taw, mga galiag ang magpaita ang matod tang bitala na, panompa ong tatang mas alawig ong nandia, ig ong pagpanompa na gatapos ang lagi tang mga arampangen. ¹⁷ Maning ka ta si tang Dios, pinamatodan na tang pangako na ong tatang sompa para ipaita na ong mga taw ang pinangakoan na ang indi enged magoman tang plano na. ¹⁸ Ig ang Dios indi enged pagbo-li, animan ang doroang bagay ang na, ang pangako may ang sompa na, indi enged magoman. Animan

† **6:14** 6:14 Genesis 22:16-17 ‡ **6:15** 6:15 Si Abraham nagelat ong teled tang 25 ang takon ba-lo pinangana tang ana nang si Isaac. Asing oras ang asi, mepet da si Abraham, ang idad na 100 ang takon da. Mabasa ta narin ong Genesis 21:1-5.

itang liminenget da ong nandia, may kasigoroan ta ra mintras pamagelat ita ong mga pinangako na ong yaten. ¹⁹ Ang kasigoroan tang narin yay ang mapoirsa ig mabaked ang pondo tang yaten ang kaboi. Ig na sa-sad don ong dobali tang sagradong kortinang pagelang, don mismo ong kasagradoan ang logar ong langit. § ²⁰ Tened si Jesus na-kaw dang napaning don agod tomalonga ong Dios para ong yaten, komo tanandia tang nagimong kalawigan ang padi ta ang pario ni Melquisedec, asta ong tanopa.

7

Ang pading si Melquisedec

¹ Si Melquisedec ang na, adi tang siodad tang Salem asing timpo ni Abraham ig padi ang pagsirbi ong Kalawig-lawigan ang Dios.* Mandian, may kaldaw ang nagiggira da Abraham ig pinirdi nira tang mga ading kabatok nira. Asing golik da tanira, binagat tanira ni Melquisedec ig minaning ong ni Abraham, “Aloyana tang Dios.”
² Oman sindol ni Abraham ong ni Melquisedec tang yapolok ang parti tang tanan ang nakalaw na ong gira. Mandian, ang maliag yaning tang aran

§ **6:19** 6:19 Asing tokaw, ang “kasagradoan ang logar” ong Timplo aglingeban ta mabael ang kortina ig ang mga taw indi poiding tenled don. Ang kalawigan ang padi lamang tang poiding tenled don ong prisinsia tang Dios. Piro mandian gasigoro ita ra ang ma-led ita ong prisinsia tang Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46. * **7:1** 7:1 Ang istoriang natetenged ong da Abraham may ni Melquisedec, mabasa ta ong Genesis 14:17-20.

ang Melquisedec, “Mato-lid ang Adi.” Ig tenged tanandia adi tang Salem, aggoyan kang “Adi ang pagtorol ta Kao-yan” tenged “kao-yan” tang maliag yaning tang Salem. ³ Anday nasambit ong Kasolatan mga sinopa tang tatay ni Melquisedec obin nanay na, obin sinopa tang mga kamepet-mepetan na. Indi ka nasolat tang natetenged ong pagpangana ong nandia obin ong kamatayen na. Animan tanandia midio litrato tang Ana tang Dios, ang pagpadayon bilang tatang padi ang anday kataposan.

⁴ Isipen ta mga monopag kalawig tang Melquisedec ang na! Tenged si Abraham mismo, ang tatay tang yaten ang banoa, nagtorol ong nandia tang yapolok ang parti tang nakalaw na ong gira. ⁵ Mandian, sigon ong Katobolan, ang mga pading pinilik ong mga inampo ni Levi, dapat oldan tang yapolok ang parti tang gitan tang mga kasimanoa nirang mga Israelita, maski tanira parariong mga inampo ni Abraham. ⁶ Piro si Melquisedec, maski belag ta inampo ni Levi, sindolan pa ni Abraham tang yapolok ang parti tang mga gamit na. Ig tanandia pa tang nagtorol ta bindision ong ni Abraham maski si Abraham ya pay ang mismong pinangakoan tang Dios. ⁷ Ig gata-wanan ta, ang pagbindision mas alawig ong agbindisionan. ⁸ Gata-wanan ta ka, ang mga pading Levita, ang pamagrisibi tang yapolok ang parti, mga taw ka lamang ang may kamatayen nira. Piro si Melquisedec midio boi pa tenged ang na-tang ong Kasolatan anday doma, kondi tanandia boi. ⁹ Ig maning ita ang maski si Levi, ang yay ang pinagalinan tang mga

pading asing pamagrisibi tang yapolok, midio aroman ka tanandia ni Abraham ong pagtorol na tang yapolok ang parti ong ni Melquisedec. ¹⁰ Tenged maski indi pa gataw si Levi asing bagaten ni Melquisedec si Abraham, maning ita ang midio don dang lagi tanandia ong sinangoni tang kamepet-mepetan nang si Abraham.

¹¹ Isipen ta pa: Asing pagtorol tang Dios tang Katobolan ong mga Israelita, si Aaron may ang domang mga inampo ni Levi[†] tang pinilik nang magimong mga padi para magbolontad ig magsagda sigon ong Katobolan. Mandian, mga ang boroaten tang mga pading Levita may gaem na rin ang makomit tang mga kasalanan tang mga taw, anda ra rin ay kaministiran ang may domang klasi ta padi ang tenlet ong nira, ang pario ong ni Melquisedec ig belag da ta pario ong da Aaron.

¹² Piro mga ang klasi ta padi kaministiran ang paretan, maliag yaning asta ang Katobolan ang aggosoyon nira kaministiran kang teltan. ¹³⁻¹⁴ Gatawanan ta ang napa-letan ka kaman tang mga pading Levita tenged ang Gino ta, ang yay ang balong pading agganingen tarin, belag ta inampo ni Levi, kondi gata-wanan tang tanan ang tanandia inampo ni Juda. Ig ong tribo ni Juda andang pisan ay nagsirbing padi asing tokaw, ig anda kay inaning ni Moises natetenged ong tribong narin

† **7:11** 7:11 Si Levi tata ong tampolok may dorong ana ni Jacob (telekan ong Genesis 35:23). Ang mga inampo ni Levi aggoyan ta mga “Levita” ig namagsirbi bilang mga padi tang mga Israelita, ang ya kay ang mga Hebreo. Si Aaron inampo ka ni Levi ig aroman ni Moises asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Telekan ong Bilang 3:5-10.

asing sinayod na tang natetenged ong mga padi.

Si Jesus tang ba-long pading pario ni Melquisedec

¹⁵ Animan mayag da ang napa-letan da tang dating mga padi asta ang mga toromanen ang aggosoyon nira, tenged may ba-lo rang padi mandian ang pario ong ni Melquisedec. ¹⁶ Nagimong padi tanandia belag ta sigon ong riglamintong natetenged ong pagpilik ong mga padi kompormi ong pinagalinan nira. Tanandia nagimong padi tenged ong gaem tang kaboi nang anday kataposan. ¹⁷ Tenged narin tang na-tang ong Kasolatan natetenged ong nandia: “Yawa, padia ang pario ni Melquisedec, asta ong tanopa.”[†]

¹⁸ Animan ang dating mga toromanen tang Kato-bolan napa-letan da kaman tenged sia malobay ig anday gaem na ¹⁹ ang magkomit tang mga kasalanan tang mga taw agod malenget tanira ong Dios. Animan nagboat tang Dios ta mas masinlong midios agod makomit tang kasalanan ig tarin may kasigoroan tang malenget ita ong nandia.

²⁰ Ang ba-long midios ang na mas may gaem na ong dati tenged ang Dios indi nangako obin nanompa asing tokaw asing boaten nang padi tang mga inampo ni Levi. ²¹ Piro asing boaten nang padi si Jesus, nanompa tanandia pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,

“Yo, ang Ginong Dios, nanompao ang yawa padia asta ong tanopa,

ig indi enged magoman tang isipo!”[§]

[†] **7:17** 7:17 Telekan ong Hebreo 5:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan. **§ 7:21** 7:21 Salmo 110:4

²² Animan tenged si Jesus tang anday kataposan ang padi ta, tanandia tang pagtorol ta kasigoroan ong yaten natetenged ong mas masinlong inigoan ang bindoat da tang Dios mandian para ong mga taw.

²³ Tenged mga isipen ta, ang mga pading in-ampo ni Levi yadi, tenged mga taw lamang ang gangapatay ig kaministiran ang pirming teltan agod mapagpadayon tang boroaten nira bilang mga padi. ²⁴ Piro si Jesus boi asta ong tanopa animan dayon tang pagkapadi na ig indi enged ma-letan ta maski sinopa. ²⁵ Ig tenged ka kaman tarin, tanandia bogos ang mapaglibri ong tanan ang taw ang agpalenget ong Dios tenged ong pagto nira ong nandia. Tenged tanandia boi asta ong tanopa agod tomalonga ong Dios para ong yaten.

²⁶ Animan si Jesus enged tang kalawigan ang padi ang kaministiran ta. Tanandia sagrado, anda enged ay kasalanan na ig anday sarawayen ong nandia. Ang ogali na parti enged ong yaten ang mga mapinagtalaken, ig mandian sindolan da tanandia tang kalawigan ang katengdanan don mismo ong langit. ²⁷ Belag tanandia ta pario tang domang mga kalawigan ang padi asing tokaw ang kaministiran magbolontad kaldaw-kaldaw, primero para ong sadiling kasalanan nira, oman para ong kasalanan tang mga taw. Si Jesus nam-inta lamang nagbolontad tang kaboi na para ong tanan ang taw. Ang bindoat nang narin may gaem na enged ang makomit tang mga kasalanan ig anday kaministiran ang omanen na pa. ²⁸ Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga agpiliken ang magimong kalawigan ang padi mga taw lamang

ang pamagkatalak. Piro sigon ong pangako tang Dios ang sindol na ang diminaton ong Katobolan, ang nandiang Ana mismo ya ray ang bindoat nang kalawigan ang padi ta mandian. Ig andang pisan ay kakorangan ong nandia asta ong tanopa.

8

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi don ong langit

¹ Animan na yay ang maliag yaning tang ag-ganingo ong nindio: May kalawigan ang padi ta mandian ang makagagaem ong tanan. Kakarong tanandia gampir ong to tang Makagagaem ang Dios don mismo ong langit ig paggaem ang aro-man na. ² Don tanandia pagsirbi ong Sagradong Logar, ang yay ang matod ang palagsimban ang indi pina-deng ta taw kondi ang Dios mismo.

³ Boroaten tang kada kalawigan ang padi tang mga Hebreo* tang magbolontad ong Dios ta mga ayep ang ig-saragda ig doma pang mga bolontad. Animan ya ka, ang yaten ang kalawigan ang padi ong langit kaministiran kang may ibolontad na ong Dios. ⁴ Ong matod, mga tanandia tarin pa ong tanek, indi tanandia poiding magimong padi, tenged may mga padi rang laging pamagbolontad sigon ong Katobolan ni Moises. ⁵ Piro ang boroaten nira magang kanino obin litrato lamang tang mga boroaten don ong langit. Gata-wanan ta narin tenged asing magpa-deng da da Moises tang torda ang palagsimban nira, maelet ang sinoyon

* **8:3** 8:3 Ang mga Hebreo ya kay ang mga Judio.

tang Dios ong nandia ang ganing: “Ong pagpa-deng mo, kaministiran ang patoladan mo enged tang pinaitao ong nio don ong bokid.”† ⁶ Piro ang mga boroaten ang inintriga tang Dios ong ni Jesus bilang kalawigan ang padi, mas may gaem na kaysa ong sindol na ong dating mga padi. Tenged si Jesus tang nagpakabot tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten. Ig ang inigoan ang narin mas may gaem na ong dati tenged narin agbabasi ong mga mas mo-yang mga bagay ang pinangako.

⁷ Mandian, mga anda rin ay korang na tang primirong inigoan, anda ka rin ay kaministiran ang pa-letan ta ba-lo. ⁸ Piro inita tang Dios tang kakorangan tang banoa na ong pagtoman nira tang pinaginigoan ang asi, animan ganing tanandia,

“Komabot tang kaldaw ang yo magboato ta ba-long pagigoan ong yen ang banoa,
ang yay ang mga inampo ni Israel ig ang mga inampo ni Juda.

⁹ Ang boateno belag da ta pario tang primirong inigoan ang bindoato ong mga kamepet-mepetan nira
asing linibrio tanira ig inatedo ang nagalin ong banoang Ehipto.

Tenged indi tanira namagtoman ong mga katobolan ang sindolo ong nira, sigon ong pinaginigoan amen.

Animan pinabayano ra lamang tanira.

† **8:5** 8:5 Exodo 25:40

10 Piro mandian na yay ang ba-long pagigoan ang boateno para ong mga inampo ni Israel ong mga kaldaw ang parakaboton:

Ipa-ledo ong kinaisipan nira tang mga tobolo ig iloako narin ong mga popotokon nira.

Yo tang magimong Dios nira, ig tanira magimong yen ang banoa.

11 Mga komabot tang kaldaw ang asi, anda ray kaministiran ang magtoldok tang maski sinopa ong mga kasimanoa na, obin ong mga logod na, ang dapat mailala nira tang Dios.

Tenged ong mga oras ang asi, mangailala tanirang tanan ong yen,

maski manggaden, maski pobri man.

12 Tenged patawadeno tanira ong mga kasalanan nira

ig lipatano ra tang mga boat nirang anday sasayod.”†

13 Animan ong pagbitala tang Dios natetenged ong ba-long inigoan, pinaita nang anda ray kointa na tang na-kaw. Ig ong matod, ang maski onopay anda ray kointa na tenged galagi ra, sia madali rang malipat.

9

Ang pagsirimbaen tarin ong tanek asta don ong langit

† 8:12 8:8-12 Jeremias 31:31-34

¹ Mandian, ang primirong inigoan* ang bindoat tang Dios ong mga Israelita, may katabid nang mga toromanen ang natetenged ong tamang pagsirimbaen. May atan kang palagsimban ang pina-deng nira tarin ong kalibotan.† ² Ang palagsimban ang asi tatang dorog kabael ang torda, ig doroa tang koarto na. Ang primirong koartong agteledan aggoyan ta Sagradong Logar. Don agbe-tang tang pa-kal, ang lamisan, ig ang tinapay ang agbobolontad ong Dios. ³ Ang Sagradong Logar ang narin aglingeban ta kortina. Ig may don ka ang tata pang kortina ang pagelang tang Sagradong Logar may ang yadoang koarto ang yay ang Kasagradoan ang Logar. ⁴ Tarin ong Kasagradoan ang Logar agbe-tang tang altar ang palagsirokan tang insinso ig ang kaban ang bintangan tang Sagradong Inigoan. Ang kaban may ang altar pariong bongot ta bolawan. Tarin ka ong kaban ang na aglolodod tang banga ang bolawan ang agbe-tangan tang pamangan ang aggoyan ta “manna.” Ig don ka tang baston ni Aaron ang nandaon,‡ asta ang mga belak ang bato ang sinolatan

* **9:1** 9:1 Bindoat tang Dios tang primirong inigoan na ong mga Israelita asing sindol na ong ni Moises tang Katobolan na (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15, 22-32). Sigon ong pinaginigoan nira ang asi, ang mga taw kaministiran ang magtoman tang Katobolan, ig ang Dios tomabang ong nira ig magtorol ong nira tang sadiling banoa nira ang yay ang Canaan. Telekan ong Bokabolario ong “Lomang Inigoan.” † **9:1** 9:1 Ang mga toyon ang natetenged ong pagkabetang tang palagsimban tang mga Israelita, mabasa ta ong Exodo kapitolo 25, 26 may ang 30, ig ong Levitico 24:1-9. ‡ **9:4** 9:4 Mabasa ta tang natetenged ong baston ni Aaron ong Bilang 17:1-13.

tang mga Katobolan tang Dios. § 5 Ong ta-paw tang kaban ang asi, may mga bindoat ang taw-taw ang magang anghil, ang aggoyan ta kirobin, ang yay pagpaita tang prisinsia tang Dios. Gasirongan tang mga kalipapa nira tang ta-paw tang kaban ang don agwisik-wisikan ta dogo agod patawaden tang Dios tang mga kasalanan tang mga taw. Piro maski indi ra ipaintindi amen tang tanan ang mga bagay ang narin mandian.

6 Animan, maning don tang pagkabetang tang logar ang agpagsimban tang mga Israelita asing tokaw. Ang mga padi, te-led ong primirong koarto kaldaw-kaldaw agod boaten nira tang mga katengdanan nira. 7 Piro don ong yadoang koarto, ang kalawigan ang padi ya lamang ay ma-led, ig sia minta lamang boaten na ong teled ta magpatakon. Ong pagteled na don, pagekel ang enged tanandia ta dogo ta ayep ang ibolontad na ong Dios, para ong mga talak na ig para ka ong mga talak ang naboat tang mga taw ang indi gaisip nira ang talak pala tang bindoat nira.* 8 Ong tanan ang asia, mayag ang agpaita tang Ispirito Santo nga mintras aggosoyon pa tang mga toromanen ang sigon ong primirong pinaginigoan, ang mga taw indi ma-led don ong sagradong logar tang prisinsia tang Dios. 9 Ang mga bagay ang na, magang kanino lamang tang mas masisinlong mga bagay

§ 9:4 9:4 Ang agganingen tarin ang “belak ang bato” yay ang mga mala-bang ang mga bato ang midio lapida ang sinolatan tang Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Mabasa ta narin ong Deuteronomio 10:1-5. * 9:7 9:7 Mabasa ta tang natetenged ong boroaten tang kalawigan ang padi ong Levitico 16:1-34.

ang agpaita ong mga timpong na. Tenedong ma-tod, ang tanan ang mga ayep ang agsasagda asing tokaw, asta ang domang mga bolontad tang mga pamagsimba ong Dios, indi enged mapaglimpio tang mga kinaisipan ig popotokon nira. ¹⁰ Tenedong ang kaogalian nirang asi para lamang magimong limpio tang sinangoni nira ig tenedong lamang ong mga riglamintong natetenedong pamangan ang poiding panganen nira asta irinemen ig ang tamang pagrilimpion. Ang mga riglamintong asi kaministiran ang osoyon tegka lamang ong oras ang pa-letan tang Dios ta ba-long pagigoan.

¹¹ Piro si Cristo, ang yay ang kalawigan ang padi ta, kiminabot da ang pakekel tang mga masisinglong mga bagay ang pinangako tang Dios, sigon ong ba-long inigoan[†] ang bindoat na mandian para ong mga taw. Bilang kalawigan ang padi ta, pagsirbi si Cristo don ong sagradong palagsimban ang anday kapario na, indi bindoat ta taw ig anda tarin ong kalibotan ang na. ¹² Si Cristo naminta lamang enged siminled don ong Kasagradoan ang Logar ig anday kaministiran ang omanen na pa. Tenedong belag ta dogo ta mga kambing obin mga bakang sodo tang ingkelan nang bolontad, kondi ang sadiling dogo na mismo. Ong maning don, ginawad ita nandia ong mga kasalanan ta agod

[†] **9:11** 9:11 Asing kiminabot si Jesus, pina-letan tang Dios tang dating inigoan tang ba-lo. Ig na para ong tanan ang mamagto ong Ana na. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo ang mistar mismo ong mga popotokon ta. Telekan ka ong Bokabulario, ong “Ba-long Inigoan.”

malibri ita asta ong tanopa. ¹³ Mga isipen ta, ang dogo ta kambing ig mga bakang sodo, asta ang kabo tang bakang tirnida ang agsirokon ong altar, agwiwisik-wisik ong mga taw ang agpa-betang ang maboling. Ong maning don, pagimong limpio si tang sinangoni nira sigon ong Katobolan. † ¹⁴ Mandian, mga ang dogo ta ayep mapaglimpio kaman, mas labi ra enged tang dogo ni Cristo! Tenged ong tabang tang Ispirito ang anday kataposan na, binolontad ni Cristo tang kaboi na bilang sagda ang andang pisan ay kakorangan na ong pama-dek tang Dios. Ig ang dogo nang nailat ya ray ang paglimpio tang yaten ang popotokon ig kinaisipan, agod bo-wanan ta tang mga boat tang anday kointa na para mapagsirbi ita ra ong Dios ang boi. §

¹⁵ Animan si Cristo tang nagpakabot ig nagpabaked tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong mga taw. Komo ong kamatayen na, ginawad na tanira ong mga kasalanan ang bindoat nira asing gasakepan pa tanira tang dating inigoan. Ig mandian ang tanan ang pinilik

† **9:13** 9:13 Sigon ong Katobolan ni Moises, mga kambing ig bakang sodo tang agsasagda takon-takon para malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira. Ang bakang tirnida aggamiten ka ong pagpalimpio. Sigon ong Katobolan, ang maski sinopay magtandeg ong patay, ang pabetang ong nandia nagimo rang maboling. Kaministiran wisikan tanandia ta wing agsamporan ta kabo tang bakang agsirokon ong altar agod magimo sing limpio, ba-lo ma-pen ong pagsimba nira ong Dios. § **9:14** 9:14 “Dios ang boi” tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

tang Dios marisibi ra tang anday kataposan ang kaloy ang pinangako na.

¹⁶ Pario mga may tistaminto ang natetenged ong pagpatobli. Kaministiran ang mapamato-dan kang lagi mga ang nagboat ta asi patay da. ¹⁷ Tenged narin indi pa magamit mintras gaboi pa tang may nandia. Ang ka-telan ang maning don mapakinabangan lamang mga tanandia patay da.* ¹⁸ Ong maning ka ta si, maski ang primirong inigoan ang bindoat tang Dios para ong mga Israelita, anda kay gaem na mintras anda pay gapatorok ang dogo ta ayep.† ¹⁹ Animan maning ta na tang bindoat ni Moises asing timpong asi: Pinaintindi na ong mga taw tang kada toromanen ong Katobolan, oman dayon ang kinomit na tang dogo tang bakang sodo may mga kambing ang pinatay ig sinamporan na ta wi. Nangomit ka tanandia ta bolbol ta karnirong kinoloran ta masinggi ig sina-ket na ong tanga ta ayong isopo para pangwisik. Na sine-me na ong dogong asi ig dayon ang winisik-wisikan na tang sinolatan tang Katobolan ig ang tanan ang mga taw. ²⁰ Oman

* **9:17** 9:16-17 Ang mga birsikolong na, poiding kang ila-ted ang maning ta na: Pario mga namaginigoan tang doroang taw. Kaministiran ang may ayep ang patayen agod mapabaked tang inigoan nirang asi ong dogo na. Tenged mintras gaboi pa tang ipabaked ong inigoan nira, anda pay gaem na tang inigoan ang asi. Kaministiran ang tomanen lamang nira mga may pinatay da.

† **9:18** 9:18 Ang kaogalian tang mga Israelita, mga may inigoan ta doroang taw, agpabakeden nira si ong pagpatorok ta dogo ta ayep. Ong maning don, pagpaita tanira ang tomanen enged nira tang pinaginigoan nirang asi. Pario ka ta si, pinabaked tang Dios tang primirong inigoan na ong pagpatorok ta dogo ta ayep.

ganing si Moises ong mga taw, “Ang dogong na yay ang pagpabaked tang pinaginigoan ang bindoat da mandian tang Dios ong nindio para tomanen mi.”[†] ²¹ Asta ang tordang palagsimban nira ig ang tanan ang gamit ang aggamiten nira ong pagsimba, winisik-wisikan ka ni Moises ta dogo. ²² Tened sigon ong Katobolan, alos ang tanan ang mga bagay aglimpion ong dogo para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ya ka mga anday dogong tomorok, ang kasalanan indi enged mapatawad.

Napatawad da tang kasalanan tened ong kamatayen ni Cristo

²³ Ang mga bagay ong palagsimban ang asi, magang litratong patolad-tolad lamang tang mga bagay don ong langit. Mandian, mga ang mga bagay ong tanek kaministiran ang limpion ong dogo tang ayep ang agbobolontad, mas labi ra enged ang mga bagay don ong langit pangaministiran ta mas masinlong klasi ta bolontad. ²⁴ Tened si Cristo indi siminled ong tatang palagsimban ang bindoat ta taw ig magang litrato lamang tang don ong langit, kondi siminled tanandia ong langit mismo. Ig mandian don tanandia ang tatalonga ong Dios para ong yaten.

²⁵ Ang kalawigan ang padi ong tanek te-led ong Kasagradoan ang Koarto takon-takon ig pagekel ta dogo ta ayep para ibolontad. Piro si Cristo naminta lamang nagbolontad tang sadili na ig indi ra maoman. ²⁶ Mga belag ta maning atan, kaministiran pa rin ang paolit-olit ang mapatay tanandia,

[†] **9:20** 9:20 Exodo 24:4-8

mimpisa pa asing bindoat tang kalibotan. Piro ong matod, naminta lamang engaged tanandia napaning tarin ong kalibotan, mandian ang oring mga timpo, para komiten na tang kasalanan ong pagbolontad na tang sadili na. ²⁷ Ang taw minta engaged lamang mapatay ig pagatapos osgaran da tang Dios. ²⁸ Maning ka don si Cristo, naminta engaged lamang nagbolontad tang sadili na bilang sagda ong Dios para komiten tang mga kasalanan tang mga taw. Ig tanandia magbalik ang oman tarin, belag da tang magbolontad ang moman para ong kasalanan, kondi bogos ang ilibri na tang mga pamagelat ong nandia.

10

¹ Ang Katobolan ni Moises magang kanino lamang ig belag ta matod ang engaged ang litrato tang mga masisinlong bagay ang komabot. Animan ang pagbolontad ta mga ayep sigon ong Katobolan, indi engaged mapagkomit tang mga kasalanan tang mga taw ang agpalenget ong Dios, maski takon-takon tanira pamagbolontad. ² Mga nakomit da rin tang mga kasalanan nira tenged ong mga bolontad ang maning don, anda ra rin ay deremdemen pa tenged ong mga talak nira, ig anda ray kaministiran ang magbolontad pa. ³ Piro ang pagbolontad nirang asi mismo pagpademdem lamang ong nira takon-takon tang mga talak ang gaboat nira. ⁴ Tenged ong matod, ang dogo tang mga bakang sodo may ang mga kambing ang agbobolontad indi engaged mapagkomit tang mga kasalanan.

⁵ Yay sia animan asing pagpaning ni Cristo tarin ong kalibotan ganing tanandia ong Dios,
“Indi naliagan mo tang mga ayep ang agbobolontad ong nio,

Animan sindolano nio ta sinangoni para isagda.

⁶ India nalipay ong mga ayep ang agsirokon ong altar
ig ang domang mga bolontad ang para ong kasalanan.

⁷ Animan ganingo ong nio,
‘Nanio ang magtoman da tang kaliagan mo, O Dios,
sigon ong na-tang ong Kasolatan natetenged ong yen.’ ”*

⁸ Primiro minaning si Cristo, “India naliag obin nalipay ong mga bolontad ig mga ayep ang agsasagda, mga bolontad ang agsirokon ig domang mga bolontad ang para ong kasalanan.” Maning ta si tang inaning na, maski matod ang tanan ang asia agbobolontad sigon ong Kato-bolan. ⁹ Oman minaning tanandia, “Nanio ang magtoman tang kaliagan mo.” Maliag yaning, kinomit tang Dios tang dating klasi ta bolontad ig pina-letan na tang bolontad ni Cristo. ¹⁰ Ig tenged sinoman kaman ni Jesu-Cristo tang kaliagan tang Dios, nalimpio ita nandia ong mga talak ta† ong pagbolontad na tang sadili na. Na minta lamang bindoat na, ig anday kaministiran ang omanen na pa.

* **10:7** 10:5-7 Salmo 40:6-8 † **10:10** 10:10 “nalimpio ita nandia ong mga talak ta.” Poidi kang maliag yaning: bindoat ita nandiag sagradong mga sinakepan na

¹¹ Ang mga padi tang mga Hebreo[†] pamagsirbi kaldaw-kaldaw, ig sigi lamang tang pagbolontad nira. Piro parario lamang tang mga agbobolontad nirang asi, ig anday gaem nirang magkomit tang mga kasalanan. ¹² Piro si Cristo naminta lamang enged nagbolontad tang sadili na para ong mga kasalanan, ig indi ra maoman. Animan dayon da tanandiang kiminarong don ong to tang Dios ang Tatay. ¹³ Ig mandian pagelat tanandia don asta ong oras ang pasokon tang Dios ong nandia tang tanan ang mga kasoay na. ¹⁴ Ong minta lamang pagbolontad ang asi ni Cristo, itang tanan ang linimpio na, bindoat na rang sagradong mga sinakepan na asta ong tanopa. §

¹⁵ Ang Ispirito Santo mismo pagpamatod ka ong yaten natetenged ong mga bagay ang narin. Pario tang pinabitala tang Dios ong nandia ang ganing, ¹⁶ “Na tang ba-long pagigoan ang boateno para ong banoao ong mga kaldaw ang parakaboton:

Ipa-ledo ong mga kinaisipan nira tang mga tobolo, ig iloako narin ong mga popotokon nira.”

¹⁷ Pagatapos minaning pa, “Indi ra demdemeno tang mga kasalanan nira asta ang mga boat nirang anday sasayod.”* ¹⁸ Animan tenged pinatawad da tang mga kasalanan ta, anda ray kaministiran pang magbolontad para ong kasalanan.

Poidi ita rang lemenget ong Dios

[†] **10:11** 10:11 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. § **10:14** 10:14 “bindoat na rang sagradong mga sinakepan na.” Poidi kang maliag yaning: bindoat na rang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong yaten. * **10:17** 10:16-17 Jeremias 31:33-34

19 Animan mandian, mga logod, libri ita rang tenled ong Kasagradoan ang Logar, don ong dojali tang kortinang pagelang. Komo ong kamatayen ni Jesus, 20 inabrian na ong yaten tang ba-long dalan ang may gaem nang magekel ong yaten diritso don. Tened ang kalimbawan tang kortinang asi anday doma kondi ang sinangoni ni Jesus mismo.† 21 Kalawig-lawigan tang yaten ang pading na ang pangolokolo ong pamalay-balay tang Dios!‡ 22 Animan lemenget ita ong Dios ang de-dek ong popotokon ta ig maelet tang pagtalig ta ong nandia. Palenget ita ang limpio tang konsinsia ta, tened ang mga popotokon ta midio nawisik-wisikan da tang dogo ni Jesus ig ang mga sinangoni ta midio naogatan da ta wing limpio. 23 Biotan ta ta maelet tang kasigoroan ta natetened ong kambengan ang agganing ta ig agpareten ang marisibi ta ong parakaboton. Indi ita magdoadoa tened ang Dios mataligan ig tomanen na enged tang mga pangako na. 24 Animan prosigiran ta ang mapoaw tang pagdemdem tang kada tata may tata agod magimong maginegmaen ita ig maderep ong pagboat ta mo-ya. 25 Indi ita magpabaya ang magpasakep ong pagsirimet-

† **10:20** 10:20 Asing pagapatay ni Jesus, ya kay ang pagaba-bak ong ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang aglilingeb ong sagradong logar ong Timplo. Na pagpaita ang poidi ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta, ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46, ig ong Marcos 15:37-38. ‡ **10:21** 10:21 Ang maliag yaning tang “pamalay-balay tang Dios” tarin ay ang tanan ang mga taw ang pamagto ig pamagpasakep ong nandia.

simet ta, pario tang agboaten tang doma. Imbis, pabakeden ta tang pagto tang kada tata may tata, labi pa enged mandian ang gitaen ta rang alenget dang komabot tang Gino.

²⁶ Tenged mga matapos ang mata-wanan ta ra tang kamatodan natetenged ong kamatayen ni Cristo, oman mga magpadayon ita pa ka enged ong pagboat ta talak, anda ra enged ay doma pang sagda obin bolontad ang mapagpatawad tang mga kasalanan ta. ²⁷ Anday domang elaten ta, ang makaeled ang pagorosgaren tang Dios ig ang apoy ang dadaba-daba ang yay ang mamog-daw tang mga pamangontra ong nandia.

²⁸ Demdemen ta tang agboaten ong maski sino-pay pangontra ong Katobolan ni Moises asing tokaw. Basta may doroa obin tolong tistigos, ang taw ang maning don dayon ang laging agpatayen ang anda enged ay mate-bek ong nandia. § ²⁹ Piro mas grabi pa enged tang silot ang mapasaran tang taw mga agge-ley ge-leyen na tang Ana tang Dios, ig agbaliwalaen na tang dogo na, maski sia yay ang naglimpio ong nandia ong mga talak na ig nagpabaked tang sagradong inigoan ang bindoat tang Dios para ong mga taw. Ang taw ang maning don, panginsolto pa ong Ispirito Santo, ang yay ang pagpakabot tang kaloy tang Dios ong yaten. Animan dorog kamakaeled tang silot ang i-dol ong taw ang asi! ³⁰ Tenged gata-wanan ta nga ang Dios mismo tang minaning, “Yo tang balang melet; yo tang magsilot.” Ig ganing pa, “Ang Gino magosgar ong mga tawan na.”* ³¹ Dorog kamakaeled kaman

§ 10:28 10:28 Deuteronomio 17:2-7
Deuteronomio 32:35-36

* 10:30 10:30

mga ang Dios ang boi tang magsilot!

³² Piro yamong mga logodo, demdemen mi tang pagkabetang mi asing tokaw, asing ba-lo lamang nayagan tang kinaisipan mi. Pinaliwagan amo ta mo-ya natetenged ong pagto mi, piro inagoanta mi lamang si, ig indi amo napadeg. ³³ Teta, ag-gagikan amo ig agpaeyaken ong talongan tang mga taw. Ig teta, maski belag ta yamo mismo tang gasilagan nira, gagapil amo pa ong agboaten nira ong mga karomanan mi tenged ong katete-beken mi ong nira. ³⁴ Asta ang oras ang ag-prison tanira tenged ong pagto nira, indi amo minatras ang naglipay ong nira. Ig maski kinalaw tang mga pagkabetang mi, imbis ang magsinti amo, nangalipay amo pa. Tenged gata-wanan mi rang laging may natagana ong nindio ang mas masinlo ig indi malipat asta ong tanopa. ³⁵ Animan indi amo magpalobay ong pagtalig mi ong Dios. Sia ang balet ong nindio dorog kasinlo. ³⁶ Kaministiran ang magprosigir amo ong mo-yang kaneman agod matoman mi tang kaliagan tang Dios, ig don marisibi mi tang pinangako na ong nindio. ³⁷ Tenged pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
 “Indi ra lamang maboay, ang aggelaten mi komabot da.

Indi ra tanandia maboay.

³⁸ Ang taw ang binilango ang mato-lid, mangaboi sigon ong pagto na. Piro mga manaliwod tanandia, indio ka malipay ong nandia.”†

† **10:38** 10:37-38 Habacuc 2:3-4

³⁹ Piro ita, belag ita ta kabilang ong mga taw ang pamanaliwod ig dayon ang silotan asta ong anday kataposan, † kondi aroman ita tang mga taw ang maelet tang pagto nira ig ong maning don bogos ang malibri.

11

Ang pagto ong Dios

¹ Ita, mga pagto ig pagtalig ita ong Dios, may kasigoroan ta ang mainabo tang mga aggelaten ta ig gasigoro ita ka nga ang mga bagay ang indi pa gitaen ta, matod ang enged. ² Maning ka don tang pagto tang mga taw asing tokaw, animan ang Dios nalipay ta mo-ya ong nira.

³ Ong tabang tang pagto ta, gaintindian ta ra nga ang langit may ang tanek bindoat tang Dios ong gaem tang bitala na.* Animan ang tanan ang mga bagay ang gitaen ta mandian, bindoat na ong mga bagay ang indi gitaen.

⁴ Isipen ta si Abel. Tenged ong pagto na ong Dios, nagtorol tanandia ta masinlong bolontad ang mas pa ong bolontad ni Cain. † Ig tenged ong pagto nang asi, nabilang tanandia ang mato-lid ong pama-dek tang Dios, tenged rinisibi tang Dios tang bolontad nang asi. Animan maski patay da si Abel, may agtotoldok na pa ong yaten tenged ong pagto na.

⁵ Ya ka si Enoc, nagto ig nagtalig ka ong Dios. Ig tenged ong pagto na, indi tanandia napatay,

† **10:39** 10:39 “silotan asta ong anday kataposan.” Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa. * **11:3** 11:3 Genesis

1:1-31 † **11:4** 11:4 Genesis 4:1-16

kondi boi pa asing ingkelan tanandia tang Dios don ong dobaling kaboi.† Indi ra inita tarin ong tanek tenged kinomit da tang Dios. Ganing ong Kasolatan, asing si Enoc indi pa agkomiten tang Dios, galipay dang lagi tang Dios ong nandia. ⁶ Ong matod, ang taw ang indi pagto ig pagtalig ong Dios, maski magonopa indi enged malipay tang Dios ong nandia. Tenged ang maski sinopay palenget ong Dios kaministiran magparet ang may Dios, ig magparet nga ang Dios pagtorol ta balet ong taw ang pagprosigir ang mailala ong nandia.

⁷ Isipen ta si Noe. Tenged ong pagto na, pinamayan na tang paman tang Dios natetenged ong mga bagay ang mainabo, maski indi pa gitaen na. Animan nagboat tanandia ta tatang barko ang dorog kabael, ang aggoyan ta arka, para malibri tanandia asta ang pamilia na. § Ig tenged ong pagto nang asi, binilang tanandia ang mato-lid, ig ang domang mga taw inosgaran tenged tanira indi namagto ong Dios.

⁸ Si Abraham tata kang taw ang nagtoman ong Dios tenged ong pagto na. Animan asing papanin-gen tanandia tang Dios ong logar ang magimong nandia ong parakaboton, dayon tanandiang napanaw maski indi gata-wanan na mga ong aripa tang logar ang asi.* ⁹ Ig tenged ka ong pagto na, nagagoanta lamang tanandiang ministar don ang midio dayoan, don mismo ong logar ang asing pinangako tang Dios ong nandia. Torda lamang kaman tang inistaran ni Abraham, ig maning ka

† **11:5** 11:5 Genesis 5:24 § **11:7** 11:7 Genesis 6:9 tegka ong 8:22

* **11:8** 11:8 Genesis 12:1-4

don tang pagkabetang ni Isaac ig ang ana nang si Jacob, ang pariong nanobli tang pinangako tang Dios ong mepet nirang si Abraham. ¹⁰ Nagagoanta lamang si Abraham tenged ang matod ang logar ang aggelaten na anday doma kondi ang siodad ang anday kapario na ig dorog kabaked, ang yay ang siodad ang pinlano ig pina-deng tang Dios.

¹¹ Ya ka si Sara, ang katawa ni Abraham. Nagto ig nagtalig tanandia ong Dios, animan inaloyan tanandia ang mangana, maski bog ig mepet da, tenged nagparet tanandia nga ang Dios mataligan ang boaten na enged tang pangako na.† ¹² Animan maski si Abraham mepet da ang indi ra maimong magkatinir pa ta ana nira, ig maski tanandia tata lamang, piro tanandia pa ka enged tang nagimong pinagalinan tang kadoro-doroan ang mga inampo na, ig ang kayadien nira pario ong mga bitokon ong langit obin ong mga kenay ong baybay ang indi mabilang-bilang.

¹³ Mandian, ang mga taw ang nang nangasam-bit, nangapatay ang pamagto pa ka enged ong Dios. Indi narisibi nira tang pinangako tang Dios asing boi pa tanira, piro nangalipay pa ka enged tenged midio gatorongan nira ong alawid tang idol ong nira ong parakaboton. Animan aggakon nira ang tanira mga dayoan lamang ig anday sadiling banoa nira tarin ong kalibotan ang na. ¹⁴ Agpaita tang mga taw ang pamansibitala ta maning don ang pamaglangkag tanira tang banoa ang para ong nira. ¹⁵ Belag da tang banoang pinagalinan nira tang aggisipen nira. Tenged mga

† **11:11** 11:11 Genesis 18:11-14; 21:1-2

maning don, may logar pa rin ang mabalik tanira don. ¹⁶ Piro ang matod ang logar ang aglangkagen nira mas mo-ya ig na anday doma kondi ang banoa don mismo ong langit. Animan tenged ong pagto nirang asi, indi naeyak tang Dios ang goyan tanandiang Dios nira. May siodad kaman ang natagana na rang lagi don ong langit para ong nira.

¹⁷ Isipen ta ka tang pagto ni Abraham asing sobokan tanandia tang Dios ang dapat ibolontad na tang ana nang si Isaac bilang sagda. † Listo ra si Abraham ang patayen na si Isaac maski tambilog lamang ang ana na, ig maski nangako rang lagi tang Dios ¹⁸ ang si Isaac yay ang magimong pagalanan tang kadoro-doroan ang mga inampo na. §

¹⁹ Patayen da rin kaman ni Abraham tang ana na, tenged pagparet ka enged tanandia ang si Isaac poiding boien ang moman tang Dios. Ig poiding maning ita ang si Isaac midio napatay kaman, tapos naboing oman asing binalik ong tatay na, ang boi pa.

²⁰ Si Isaac nagto ka ong Dios. Animan, asing mepet da tanandia, binindisionan na tang mga ana nang si Jacob may si Esau agod aloyan tanira tang Dios ong parakaboton.*

²¹ Maning ka don tang pagto ni Jacob, tenged ba-lo tanandia napatay, binindisionan na ka tang mga ampo na ong ana nang si Jose. Ig nagdayaw tanandia ong Dios mintras pambiot ong baston na. †

† **11:17** 11:17 Genesis 22:1-14 § **11:18** 11:18 Genesis 21:12

* **11:20** 11:20 Genesis 27:1-40 † **11:21** 11:21 Genesis 48:1-20

22 Ya ka si Jose, nagto ka ong Dios. Animan asing alenget dang mapatay, pinatako na ang komabot tang kaldaw nga ang mga Israelita malibri ra ig magalin don ong banoang Ehipto. Ig nagtoyon tanandia ang ekelan nira tang mga doli na mga mamagalin da.†

23 Tenged ong pagto tang mga ginikanan ni Moises, indi inledan tanirang mamangontra ong katobolan tang adi don ong Ehipto. Animan asing pinangana si Moises, sinalok ang lagi nira ong teled ta tolong bolan para malibri, tenged inita nirang dorog kasinlo tang mola.§

24 Ig tenged ong pagto ni Moises ong Dios, asing may idad na ra indi ra tanandia galiliag ang goyan pang ana tang nagpabael ong nandia, ang yay ang prinsisang ana tang adi tang Ehipto. 25 Para ong nandia, mas mo-ya pang magagoanta tanandia ang paliwagan aroman tang mga Israelita* kaysa konsoilo tanandia ong kalipayan ang pagalin ong kasalanan ig indi lamang maboay. 26 Maski aggeley ge-leyen tanandia ta mo-ya tenged ong pagto na ong Maniglibri ang komabot, sia mas pinalabi na pa ka engaged kaysa magimong nandia ra tang tanan ang manggad ong Ehipto. Tenged pirling aggisipen na tang mas masinlong ibalet tang Dios ong nandia ong parakaboton.

† **11:22** 11:22 Genesis 50:24-25. Asing timpong asi, ang mga Israelita agdegegen ta mo-ya don ong Ehipto. Naboay tang elat nira ong maglibri ong nira don, ig magekel ong nira ang magbalik ong sadiling banoa nira. § **11:23** 11:23 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 2:1-10. * **11:25** 11:25 Si Moises mabael da ba-lo nata-wanan na ang tanandia pala tatang Israelita ig belag ta taga Ehipto.

27 Ig tenged ong pagto na, nagalin tanandia ong Ehipto ang indi inledan maski dorong kasisilagen tang adi.† Mapoirsa tang nem na tenged para ong nandia midio gitaen na tang Dios, maski ang Dios indi itaen. 28 Ig tenged ka ong pagto na, sinoldokan na tang mga masig ka Israelita na ang dapat pidan nira ta dogo ta karniro tang mga portan tang mga balay nira agod mga magpanaw da tang anghil ang magpatay tang tanan ang mga anang aka ong Ehipto, ta-liban na lamang tang mga balay tang mga Israelita.‡ Tenged tarin, don da nagimpisa tang pagsilibra tang pista ang agoyan “Pagta-lib tang Anghil.”

29 Tenged ong pagto tang mga Israelita ong Dios, nangala-ted tanira diritso ong dobali tang Talsing Masinggi ig ang pinanawan nira don tanek ang mara ra. Piro asing ang mga taga Ehipto naman-sirotos ong nira don, nangalmet tanirang tanan.§

30 Tenged ka ong pagto tang mga Israelita, ang dorog kalawig ang padir tang mga kasoay nira ang palibot ong siodad tang Jerico dayon ang nageba asing yapito rang kaldaw tang martsa nira ang

† **11:27** 11:27 Mabasa ta tang natetenged ong ni Moises ig ang paglayas tang mga Israelita ong banoang Ehipto ong Exodo 2:11 tegka ong 12:42. ‡ **11:28** 11:28 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 12:1-30. § **11:29** 11:29 Nainabo narin asing pagalin tang mga Israelita ong banoang Ehipto, ong pagpangolokolo ni Moises. Ang talsi golping nabelak agod may panawan tang mga Israelita para mangala-ted don ong dobalang baybay. Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 14:1-31.

paglibot don ong loa.* ³¹ Si Rahab tatang babay ang bisiosa ang gistar don. Piro nagto tanandia ong Dios, animan indi ginapil ang pinatay ong mga kasimanoa nang indi namagto. Tened asing kiminabot don ong Jerico tang mga ispia ang sinobol ni Josue, masinlo tang pagrisibi ni Rahab ong nira ig sinabangan na tanira.†

³² Yadi pa rin ang isaysayo ong nindio, piro itaben korangen ita ta oras mga isaysayo pa tang natetened ong da Gideon, Barak, Samson, Jefte, David ig Samuel asta ong mga propita. ³³ Tened ong pagto nira ong Dios, nagiggira tanira ig pinirdi nira tang mga inadian. Mato-lid tang pagerekelen nira tang mga banoa, ig nangarisibi tang pangako tang Dios ong nira. Tened ong pagto nira, indi tanira inonopa tang mga lion. ³⁴ Indi tanira napasos maski binanggal ong apoy ang dadabababa. May atan pa ang patayen da rin ong ispada, nangapo-lot pa. Ang doma, maski malobay da, sindolan pa ta poirsa agod mandeg ong gira, ig pinirdi nira tang mga kasoay nirang mga sondalo ang nagalin ong domang banoa. ³⁵ May mga babay kang mabaked tang pagto nira ong Dios, ig ang mga patay nira naboing oman.

Ang domang pamagto, agsigbaken asta ra lamang napatay tened indi tanira napaoyon ong kondision ang mga taliogan nira tang pagto nira ong Dios, librien tanira. Indi tanira nanaliog agod mga komabot tang kaldaw ang boien tanira

* **11:30** 11:30 Asing oras ang asi, pagiggira tang mga Israelita ong mga taga Jerico ig si Josue tang hiniral nira. Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 6:1-21. † **11:31** 11:31 Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 2:1-22; 6:22-25.

tang Dios, marisibi tanira tang mas masinlong kaboi. ³⁶ May atan kang agpaeyaken ig agpalon, ig may atan pang aglapoton ta kadina ig agprison tenged lamang ong pagto nira. ³⁷ Ang doma agbanggilen ta bato asta ra lamang napatay, ig ang doma linagadi ta tenga tang sinangoni nira, ig may doma kang pinatay ong ispada. Ang doma ong nira, ang aglambongon nira ang olit da lamang ta karniro obin kambing. Doro tanira kalilised, ig dorog kalain tang agboaten tang mga taw ong nira. Agdegdegen tanira ta mo-ya, ³⁸ piro ong matod, ang kalibotan ang nang malain belag ta bagay ong nira. Namagagoanta tanirang mamaglibot-libot don ong logar ang anday gistar ang taw ig ong mga kabobokidan, ig don da lamang namansistar ong mga koiba ig ong mga adalem ang galoang ong tanek.

³⁹ Tanirang tanan naliagan tang Dios ta mo-ya tenged ong pagto nira. Piro asing timpo nira, indi pa naboat tang Dios tang pinangako na ong nira. ⁴⁰ Tenged may mas masinlong plano na para ong yaten, ang pa-penen ita ong nira mga boaten na tanirang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong pagkataw nira.†

12

Ang disiplina tang Dios ong mga ana na

¹ Animan, tenged pamansipa-dek tang kadoro-doroan ang mga tistigos ang asi ang namagpaita ra tang pagtalig nira ong Dios, bo-wanan ta ra

† **11:40** 11:40 Poidi kang maliag yaning: pa-penen ita ong nira mga bogos ang tomanen na tang mga pinangako na.

tang tanan ang mga talak ang pagawid ong yaten ig ang maski onopay pagsamber. Magprosigir itang magpadayon sa-sad ong kate-kan, pario ong mga manigsinikad ong tatang karira. ² Isintro ta tang pa-dek ta ong ni Jesus don ong tokawan, tenged tanandia tang pinagalinan tang yaten ang pagto ig ang pagpabaked ta sia. Inagoanta na tang kamatayen ong kros, ig binaliwala na tang kaeyakan ang asi, tenged gata-wanan nang mga matapos si, kalipayan tang pagelat ong nandia. Ig mandian kakarong da tanandia don ong to tang trono tang Dios.

³ Isipen mi ta mo-ya mga monopa tang pagagoanta ni Jesus ong mga taw ang mapinagtalaken ang namangontra ong nandia. Demdemen mi siang pirmi agod indi manlobay tang mga nem mi ig indi amo somoko. ⁴ Ong matod, ong pagigbatok mi ong kasalanan, anda pay pinatay ong nindio tenged ong pagto na. ⁵ Sigoro nalipatan mi ra tang laygay tang Dios ong nindio bilang mga ana na. Pario tang inaning na,

“Anao, mamasia ta mo-ya mga yawa agto-lidena tang Gino,
Ig mga agsamblengena nandia, indi palobayen mo tang nem mo.

⁶ Tenged ang agto-liden tang Gino yay ang agmalen na,
Ig agkastigon na tang tanan ang agbibilang nang mga ana na.”*

⁷ Animan magagoanta amo ong mo-yang nem tang mga kaliwagan ang gapasaran mi, tenged sia

* **12:6** 12:5-6 Kawikaan 3:11-12

pademdem tang Dios ong nindio, ig pagpaita ang yamo mga ana na. Sinopa lamang bato tang ana ang indi agsamblengen tang tatay na? ⁸ Animan mga ang pagto-lid ang agboaten tang Dios ong tanan ang ana na indi boaten na ong nindio, maliag yaning belag amo ta matod ang mga ana na kondi mga ana ong poira. ⁹ Tata pa, agdisiplinan ita tang mga tatay ta tarin ong tanek ig aggalangen ta tanira. Piro mas importanti ang magpasakep ita ong yaten ang Tatay ong langit agod maboi ita. ¹⁰ Tened ang mga tatay ta tarin ong tanek, namagdisiplina ong yaten ong dipot lamang ang timpo, sigon ong kinata-wanan nira. Piro ang Dios pagdisiplina ong yaten para ong ikakao-ya ta agod magimo itang sagrado ang pario na. ¹¹ Ong matod, belag ta mambeng mintras agto-liden ita tang Dios, kondi pagsinti ita. Piro mga mata-lib si, magimong mato-lid da tang kaboi ta ig prisko ra tang kinaisipan ta.

Mga pāman ig mga toyon

¹² Animan papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged midio panlolobay da tang sinangoni mi ig ang mga tod mi pamansilo-yod da tenged ong mga kaliwagan ang gapasaran mi. ¹³ Magpadayon among panaw ong dalan ang mato-lid agod ang mga karomanan ming midio gangapiang da ig pamagdoadoa ra, indi somoko kondi mamoirsa pa tang pagto nira.

¹⁴ Magprosigir amo ang masinlo tang pagtara-bidan mi ong tanan ang taw, ig pirming limpio tang kaboi mi. Tened mga belag ta limpio tang kaboi mi, indi itaen mi tang Gino. ¹⁵ Magandam

amo, itaben may atan ong nindio ang palbag ong kaloy tang Dios, oman magimong tanandia tang maimpisan ta golo ig dorong pang maomid ong boat nang malain. ¹⁶ Bantayan mi tang mga sadili mi agod indi amo magiga-pen ong belag ta katawa mi. Magandam amo ka agod indi amo magpatolad ong ni Esau, ang binaliwala na lamang tang kalagian tang Dios. Bilang kakan ang ana, may katolidan na rin ong pagpanobli, piro sia binailo na ong tang platon ang pamangan lamang.† ¹⁷ Gatawanan ta, pagatapos ta si pina-dol na pa enged ong tatay na tang bindision ang para ong aka. Piro indi sindol ong nandia maski monopay pakiloy na ig i-yak na, tenged indi ra poiding bawien na pa tang bindoat na tanopa sia.‡

¹⁸ Ang pagpalenget ta ong Dios mandian belag ta pario tang pagpalenget tang mga Israelita asing tokaw. Tanira napalenget ong tatang bokid ang gitaen nira mismo ang yay ang Bokid tang Sinai. Don may apoy ang dadaba-daba, makaeled ang maki-lep, ig mapoirsang mageyep. ¹⁹ May nabayan nirang trompita ig basis ang bibitala. Asing pagabasi tang mga taw tang basis, namagpakiloy tanira ang indi ra kanay mitala ong nira.§ ²⁰ Tenged pinangeldan tanira ta mo-ya tenged ong binitala na ang ganing, “Ang maski sinopay lomiked ong bokid, maski ayep, banggilen asta

† **12:16** 12:16 Genesis 25:27-34 ‡ **12:17** 12:17 Genesis 27:1-41

§ **12:19** 12:18-19 Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nainabo narin asing ang mga Israelita aroman ni Moises don ong logar ang anday gistar ang taw. Ya kay ang oras ang rinisibi ni Moises tang Katobolan tang Dios, ang pinasolat na ong ni Moises ong mga binelak ang bato.

indi mapatay.”* 21 Doro kamakaeled tang inita nira don! Animan asta si Moises nangelel ong sobrang eled na.

22 Piro ang yaten belag ta maning don. Ang napalengetan ta anday doma kondi ang Bokid tang Sion ang yay ang siudad tang Dios ang boi. Narin tang Jerusalem ong langit, ig indi mabilang-bilang tang mga anghil na. 23 Napalenget ita ra ong mambeng ang pagsirimeten tang mga agbibilang ang mga kakan ang ana tang Dios,† ang yay ang mga taw ang mga aran nira nalista ra don ong langit. Napalenget ita ra ong Dios ang Manigosgar ong tanan ang mga taw, ig aroman ita ra tang mga ispirito tang mga taw ang mato-lid ang asing tokaw ig mandian anda rang pisan ay kakorangan ong nira.‡ 24 Napalenget ita ra ong ni Jesus mismo, ang yay ang nagpakabot ig nagpabaked tang balong inigoan tang Dios ong yaten ang mga taw. Ang dogo nang nailat yay ang pagpamatod ang pinatawad ita ra ong mga kasalanan ta, ig na mas mo-ya pa ka enged ong pamatod tang dogo ni Abel.§

* **12:20** 12:20 Exodo 19:12-13 † **12:23** 12:23 Doro kasinlo tang pagkabetang tang mga kakan ang ana tang mga Israelita, tenged sigon ong kaogalian nira, ang toblien nira dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). Animan itang pamagto ong Dios, agbibilang ita nandia belag lamang ta mga ana na kondi mga kakan ang ana. ‡ **12:23** 12:23 Poidi kang maliag yaning: mga taw ang mato-lid ang nangarisibi ra mandian tang logar ang pinangako tang Dios ong nira asing tokaw. § **12:24** 12:24 Asing pinatay si Abel tang logod nang si Cain, ganing tang Dios nga ang dogo ni Abel midio pagininteg ang pama-dol ang melet tenged ong nainabo ong nandia. Telekan ong Genesis 4:8-12.

²⁵ Animan mandian magandam amo, ig mamasi amo ong agbitala tang Dios ong nindio. Ang mga taw asing tokaw ang indi namamasi ong nandia, asing pagbitala na don ong bokid, indi enged nalibri ong silot. Animan mono ita pa bato malibri ong silot mga indi ita magparet ong agbitala na ang pagalin ong langit? ²⁶ Asing pagbosis tang Dios don ong bokid, kiminedeg tang tanek. Piro mandian nangako tanandia nga ong parakaboton, pakedegen na pa ta minta, belag lamang tang tanek kondi asta ra ang langit.* ²⁷ Ang mga bitalang “minta pa” maliag yaning lipaten na ra tang tanan ang bagay ang bindoat na, tenged ang mga bagay ang narin kekedeg. Boaten na narin agod ang mangabo-wan ang mga bagay da lamang ang indi kekedeg. ²⁸ Animan magpasalamat ita ong Dios, tenged nabilang ita ra ong inadian na ang iniding pisan mapakedeg. Dayawen ta tanandia ong mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong nandia, ang may paggalang ig eled. ²⁹ Tenged ang Ampoan tang Dios pamogdaw pario ong apoy.†

13

Ang mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong Dios

¹ Magpadayon among mamaggeregman bilang mamaglogod ong ni Cristo. ² Indi lipatan ming padayonon tang mga istranghiro ong balay mi. May mga taw asing tokaw ang napagpadayon ta mga bisita ang anday kalaom nira ang asi pala mga

* **12:26** 12:26 Ageo 2:6 † **12:29** 12:29 Deuteronomio 4:24

anghil ang nagalin ong Dios. ³ Lipayen mi tang mga karomanan ming agprison tenged ong pagto nira, ig pasonaidan mi tang pagkabetang nira ang midio aroman amo ka nirang priso. Mate-bek amo ka ong mga agdegdegen, tenged maski yamo, poiding mapasar amo ka ta maning don.

⁴ Dapat demdemen tang kada tata nga ang pagkatawan tatang bagay ang sagrado ig belag ta intirimis. Animan indi amo mangombabay obin mangonlali, tenged silotan tang Dios tang pamagboat ta maning don ig ang maski sinopay pagigdolog ong belag ta katawa na.

⁵ Magandam amo itaben magimo among inganioso ta koarta. Imbis, makontinto amo lamang ong mga bagay ang onopay atan ong nindio. Tenged ganing tang Dios, “Indi amo enged bowanan ta. Indi among pisan pabayan ta.”*

⁶ Animan poiding maning ita ang anday doadoa, “Ang Gino tang pagtabang ong yen; indio meled. Onopay maboat ta taw ong yen?”†

⁷ Demdemen mi tang mga namangolokolo ong nindio, ang namagtoldok ong nindio tang bitala tang Dios. Isipen mi mga monopa tang kaboi nira ig monopa tanira nangapatay ang pamagto ong ni Jesus. Ig patoladan mi tang pagto nirang asi. ⁸ Si Jesu-Cristo indi enged pagoman. Maski monopa tanandia asing primiro pa, ya kay ang mandian ig asta ong tanopa. ⁹ Animan indi amo magpaekel-ekel ong sari-saring klasi ta mga toldok ang parti ong kamatodan. Mo-ya pa, risibien ta tang kaloy tang Dios ang yay ang magpapoirsa ong mga nem

* 13:5 13:5 Deuteronomio 31:6 † 13:6 13:6 Salmo 118:6-7

ta, ig indi ita ra manalig ong mga riglamintong natetenged ong pamangan. Ang mga taw ang pamanalig ong mga riglamintong asi, anda enged ay mapakinabangan nira don.†

¹⁰ Itang pamagtalig ong ni Jesus, may nabolontad da para ong yaten agod marisibi ta tang bogos ang kaloy tang Dios ang nagimong yaten da. Piro ang mga pamagtalig pa ong mga agbobolontad don ong Timplo, indi ma-pen ong kaloy ang narin. § ¹¹ Sigon ong kaogalian nira, ang dogo ta mga ayep aggekelan tang kalawigan ang padi nira don ong teled tang Kasagradoan ang Logar bilang bolontad agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. Piro ang sinangoni tang mga ayep ang agsasagda, agsirokon ong loa tang banoa. ¹² Maning ka don tang nainabo ong ni Jesus. Pinatay tanandia don ong loa tang banoa, agod tenged ong dogo na malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira.* ¹³ Animan dapat lomboa ita

† **13:9** 13:9 Ang isip tang mga Hebreo, magimong limpio tanira ong pama-dek tang Dios basta aggosoyon nira tang mga riglamintong natetenged ong pamangan asta natetenged ong pagbolontad ta ayep, sigon ong Katobolan ni Moises. Telekan ong Hebreo 9:9-10.

§ **13:10** 13:10 Ang birsikolong na, mga ong bitalang Grigo, maning enged ta na tang nasolat: May altar ta, piro ang pamagsirbi ong sagradong torda indi ma-pen ang magsaro tarin.

* **13:12** 13:12 “malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira.” Poidi kang maliag yaning: ang mga taw poiding magimong sagradong mga sinakepan na.

ka ong kaogalian ta, ig paning ita ong ni Jesus† agod ma-pen ita ong nandia ong kaliwagan ang inagoanta na. ¹⁴ Tenged belag ta tarin ong tanek tang pirmaninting banoa ta, kondi pamagelat ita tang banoa ang i-dol ong yaten ong parakaboton. ¹⁵ Animan dapat pirmi itang magpasalamat ig magdayaw ong Dios natetenged ong ni Jesus. Na yay ang tamang bolontad ang agto-dol tang mga taw ang pangilala ong nandia bilang Gino. ¹⁶ Indi ita malipat ang magboat ta mo-ya ig mamagtara-bangan ang pirmi, tenged na ya kay ang bolontad ang pagtorol ta kalipayan ong Dios.

¹⁷ Tomanen mi tang mga pamangolokolo ong nindio ig magpasakep amo ong nira, tenged tanira tang pamagasikaso ong nindio para ong ikakao-ya tang pagto mi. Ig gata-wanan nira ang komabot tang kaldaw ang tanira mamanabat ong Dios. Animan tomanen mi agod ambengan tanira ong pagboat tang katengdanan nirang asi. Tenged mga indi amo magtoman, mamagsinti tanira ig indi matabang ong nindio.

¹⁸ Ipangadi ami ka nindio. Gasigoro aming limpio tang konsinsia amen, ig pamagprosigir aming pirmi ang magboat ta mo-ya. ¹⁹ Labi ra enged, ipangadi mi kay ang yo pabalikeno tang Dios atan ong nindio ong madali.

Pagampo para ong nira

† **13:13** 13:13 Ang bitalang “Animan dapat lomboa ita ka ong kaogalian ta,” mga ong bitalang Grigo ay “Paning ita ong nandia ong loa tang banoa.” Maliag yaning, dapat lipaten nira tang dating kaogalian nirang pagsagda ta ayep agod magto lamang tanira ong ni Jesus.

²⁰ Ang Dios ang pagtorol ta kao-yan ong kaboi ta, yay ang nagboing oman ong yaten ang Ginong Jesus. Ig si Jesus tang Makagagaem ang Manigbadbad ang pagsagod ong yaten bilang mga karniro na. Ong mismong dogo ni Jesus, pinabaked tang Dios tang anday kataposan ang inigoan na ong yaten. ²¹ Ig mandian balampa oldan amo pa tang Dios tang tanan ang kaministiran mi agod maboat mi tang tanan ang kaliagan na. Ig tenged ong ni Jesu-Cristo, boaten na ong mga kaboi mi tang tanan ang magtorol ta kalipayan ong nandia. Dayawen ta si Cristo asta ong anday kataposan! Amen.

Kataposan ang mga toyon

²² Mga logodo, agpa-dolono ong nindio ang pama-yan mi ka ong mo-yang kaneman tang mga agtotoldoko ig lalaygayo, tenged dipot ka lamang tang solatong narin. ²³ Galiliago kang matawanan mi nga ang yaten ang logod ang si Timoteo pinaloa ra ong prisoan. Mga komabot ang lagi tanandia, patabideno ong pagpaningo atan.

²⁴ Komosta ra lamang ong mga pangolokolo ong nindio asta ang tanan ang mga sinakepan tang Dios atan. Pamagpakomosta ka ong nindio tang mga logod ta ang taga Italia.

²⁵ Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

**Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang
bagong magandang balita: bagong tipan
New Testament in Agutaynen**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874